

mogatási cél, hogy az ipari termelés egészét védje meg a konkurenciától, távlati kihatásában retrógrád és dezorganizáló cselekedet. Erre sok példa volt a csehországi ipar közelmúltjában.

A tudományos kutatásba és fejlesztésbe történő állami és nem állami beruházások maguk után vonják az információs tevékenység fellendítését szolgáló beruházásokat, minthogy nincs olyan állam, amely a tudomány és a fejlesztés terén autarkiaira rendezkedhetne be.

Hogy jelenleg évente mennyit költ az állam és a magánszféra az információs szolgáltatásokra, nem tudni, mivel e témakörben nincs statisztikai adat-szolgáltatási kötelezettség, a szondázást pedig az teszi lehetetlenné, hogy az információs kiadások intézményi szinten is gyakorta a tudományosak között szerepelnek. A szóban forgó ráfordítások valószínűleg nem nagyon térnek el a sztenderd nagyságrendtől, viszont esetleges jellegük miatt kevésbé hasznosak, mint amilyenek objektíven lehetnének.

Az 1990. évi társadalmi fordulatot követően a csehországi szakirodalmi tájékoztatásra több – egymásnak ellentmondó – körülmény hatott. Nevezetesen:

- Az 50-es és a 80-as években „információs tevékenységre ítelt” nagy tudású munkatársak számszámra kerültek „magasabb polcra”, úgy-hogy a szolgáltatások egy része személyi ellátatlanság miatt volt kénytelen megszűnni.
- A rendszer más szolgáltatásai iránt az új technológiák és egy újfajta kínálat megjelenése miatt szűnt meg a kereslet.
- A rendszer széthullásához – túl a tulajdonviszonyok változásán – az „eszi, nem eszi, nem kap mást” beállítottság is hozzájárult.

Napjainkban az információs szolgáltatások vonatkozásában az a fő kíváncsi, hogy a „használóknak azt kell felkínálni, amit kívánnak, s nem azt, amit valaki előállított, és amit el akar adni”. Ezért messzemenően vállalni kell a nemzetközi együttműködést. A „világ úgy megyen”, hogy a kisebb nyelvi közösségek tagjai a világközpontok produkciójának újraelosztói és végfelhasználói legyenek főként, miközben azért saját tudományos hozzájárulásukat is „be kell adniuk” az egész világot reprezentáló információs kínálatba.

/MATOUŠOVÁ, M.: Úloha vědy a Informaci v České republice. = I, 38. köt. 1. sz. 1996. p. 12., 17./

(Futala Tibor)

Kisközségi könyvtár mint információs központ

A referált cikkben egy példaértékű fejleményről van szó. Szerzője mondanivalóját a következőképpen vezeti be: „Az informatika és a könyvtáros-ság egyetlen pénzérme két oldala. Két olyan szakma, amely együvé tartozik, összefügg egymással még a községi, tehát a gyakran lenézett és elfelejtett könyvtárakban is. Az informatikusok bizonyára megmosolyogják azt az állítást, hogy számos ma »holt könyv- és folyóirat-kölcsönzőből« információs munkahelyet, sőt információs központot lehetne kialakítani. Merészség volna ezt állítani? Korántsem, mert lehetséges, még ha nem is egykönnyen.”

Egy közép-csehországi kisközség tiszteletdíjas könyvtárosnője szakdolgozata gyakorlati dokumentálásként kezdett hozzá a könyvtár korszerűsítéséhez. Annyira „belejött” a dologba, hogy minden szabadidejét és pénzét is belefektette. Jelenleg a faluházszerű épületbe költöztetett könyvtárban 7 ezer válogatott állományegység áll az új fehér polcokon. Saját telefonja, számítógépe, szkennere, kazettára és CD-re átjátszó berendezése van. Megfelelő olvasóteremmel, mediotékával, valamint a szép- és gyermekirodalmi gyűjteményen kívül a

község igényeire szabott szakkönyvekkel is rendelkezik. 400 egységből álló helyismereti gyűjteménye ugyancsak mintaszerű. A tájékoztató munkát a könyvtárosnő önkéntes szakemberek (történész, képzőművész, újságíró, programozó) segítségével látja el. Az intézmény hetenként két este és szombaton délelőtt tart nyitva, és intenzív használatnak örvend.

Jelenleg egy ilyen intézmény fennmaradása ki van téve az önkormányzatok változása szeszélyének, hisz nincs mögötte törvényi védelem. Ezért csak a könyvtárosok és az önkormányzatok szemléletfejlesztésében lehet bízni. Remélhetőleg eljön az az idő, amikor az elsősegélyt nyújtó helyi orvoshoz hasonlóan az információs részleggel rendelkező helyi könyvtáros a legkülönbözőbb életviteli ügyekben ugyancsak tud majd „elsősegélyt” nyújtani mind a lakosság, mind az önkormányzat, mind pedig a helyi hivatal számára.

/SAHÁNKOVÁ, A.: Sisyfovský problém konce 20. století. = I, 38. köt. 2. sz. 1996. p. 47./

(Futala Tibor)